

**FORENINGEN
FOR KIRKEGAARDSKULTUR**

Nye Medlemmer.

Afdeling A.

- 194 Vamdrup Menighedsraad.
195 Auning Menighedsraad.
196 Asnæs Menighedsraad.

Afdeling C.

- 725 Hr. Graver og Kirkegaardsgartner H. Dunvald Petersen, Graverboligen, Nyborg.
726 Hr. Anlægsgartner S. Wedel Fleron, Admiralgade 22, Kbh. K.
727 Hr. Kirkegaardsgartner T. Lomholt, St. Mikkel's Kirkegaard, Slagelse.
728 Hr. Havearkitekt Emil Böttiger, Aarhus.
729 Hr. Kirkegaardsassistent, Havebrugsk. Mogens Skrydstrup, Vestre Ringgade 48^a, Aarhus.

FRA DANSKE KIRKEGAARDE

6/3 (Aalborg Stiftstid.): Hammer Kgd. reguleres med Tilskud fra Beskæftigelsesloven. (3000 Kr.).

9/3 (Holbæk Amts Venstrebl.): Licitation paa Udv. af Holbæk Kgd.

9/3 (Randers Amts Avis): Der er bevilliget 3000 Kr. til Urnehave paa Randers Nordre Kgd.

10/3 (Nordsjæll. Venstrebl.): Træerne paa Nyhuse gl. Kgd. fældes.

11/3 (Frøborg Amts Avis): Havearkitekt Troels Erstad har reguleret Humlebæk Kgd.

17/3 (Holbæk Amtstid.): Der agtes opført Præstebolig med Begravelseskontorer m. m. i Holbæk. (Arkitekt Marius Pedersen).

18/3 (Aarhus Stiftstid.): Ønsker om en Kgd. ved Kirken i Højbjerg.

20/3 (Berl. Aften): Isslaget volder Skade paa Kgd.

20/3 (Politiken): Lovforslag fremsat om Bevaring af Holmens og Garnisons Kgd. i Kbh.

21/3 (Bogense Avis): Nyt Forsøg paa at hindre Udv. af Bogense Kgd.

21/3 (Sorø Amtstid.): Havebrugsk. Tage Lomholt er ansat som Graver ved St. Mikkel's Kgd. i Slagelse.

22/3 (Aalborg Amtstid.): Næsborg Kgd. udvides. Omkostn. ca. 10,000 Kr. (Havearkitekt Johannes Tholke).

28/3 (Nationaltid.): Frederiksberg Kgd. har faaet et Beløb af Beskæftigelsesloven til Modernisering.

28/3 (Berl. Aften): Krematoriebisættelse og Sjæls-tortur.

29/3 (Fyns Tid.): Til Leder af Nyborg Kgd. er ansat Undergartner H. Dunvald Petersen.

30/3 (Berl. Aften): Begravelsesceremonierne.

4/4 (Loll. Falst. Venstrebl.): Stubbekøbing Kgd. udvides.

8/4 (Randers Dagbl.): Maria Magdalene Kgd. udvides; Omkostn. ca. 1200 Kr.; Udførelse: Murerm. Bach, Ryomgaard.

9/4 (Thisted Soc. & Dem.): Thisted Kgd. udvides med et Areal ved Møllevej.

10/4 (Jydske Tid.): Kransenedlæggelse og Højtideligheder ved de Faldnes Grave fra 9/4 40.

15/4 (Langel. Avis): Udv. af Rudkøbing Kgd. er godkendt. Omkostn. 42,000 Kr. (Landinspektør Mackeprang).

16/4 (Horsens Soc. & Dem.): Billedhugger Elo har udarbejdet en symbolsk Skulptur til Horsens Vestre Kgd.

18/4 (Randers Amts Avis): Graver Nedergaard har udarbejdet Plan til Urnehave paa Randers Nordre Kgd. Der bliver 68 Gravpladser à 1 m², 16 à 1,25 og 26 à 1,5, — ialt 288 Pladser.

19/4 (Fyns Stiftstid.): Store Ødelæggelser paa Kgd. af Frosten.

21/4 (Demokraten): Arbejdet paa Ebeltoft Kgd.s Udvidelse er i Gang (Havearkitekt E. Böttiger).

22/4 (Frøborg Amts Avis): Krigergraven paa Hørs-holm Kgd. istandsættes efter et Forslag af Havearkitekt Johannes Tholke.

23/4 (Holstebro Dagbl.): Holstebro Kgd. vokser med 5 ha.

25/4 (Herning Venstrebl.): Herning gl. Kgd. indrettes til Mindelund. Omkostn. ca. 8000 Kr. Projekteret af Inspektør Rud. Rasmussen.

27/4 (Holbæk Amts Soc. & Dem.): Onsbjerg Kgd. har faaet Tilskud fra Beskæftigelsesloven til Dræning af Kgd. (Omkostn. ca. 2400 Kr.).

28/4 (Socialdem.): Vedbæk Kgd. udvides med et Stykke af Enrum.

30/4 (Holbæk Amts Soc. & Dem.): Der er indk. 2 Tilbud paa Udv. af Holbæk Kgd.

9/5 (Svendborg Avis): Folketoget til Krigergravene paa Svendborg Kgd. kan ikke gennemføres i Aar p. Gr. af de ekstraordinære Forhold.

9/5 (Aarhus Amtstid.): Arkitekt Eli Rasmussen har projekteret Udv. af Malling Kgd.

12/5 (Korsør Avis): Urnehaven i Korsør er snart færdig (Havearkitekt Chr. Nielsen).

19/5 (Holstebro Avis): Stengærderne om Engbjerg Kgd. er sat om. Thyborøn og Vandborg Kgd. er udvidede.

22/5 (Berl. Aften): Harboore indretter Mindepark for forulykkede Fiskere. (Billedhugger Westergaard).

22/5 (Socialdem.): Kgd.s-muren i Farimagsgade.

26/5 (Skive Folkebl.): Haderup Kgd. skal udvides.

28/5 (Aarhus Stiftstid.): Aarhus Vestre Kgd. udvides. (Stadsg. Sandberg).

29/5 (Ærø Folkebl.): Tranderup Kgd. skal udvides.

29/5 (Fredericia Avis): Kgd.s-udvalget i Fredericia kræver 10,000 Kr. samt 60 Kr. pr. Gravplads for at billige Anlæggelse af en Urnehave.

30/5 (Roskilde Dagbl.): Istandsættelser paa Graabrødre Kgd.

Kriegsopfer der Zivlbevölkerung. — Nr. 4: Ehrenspreis erobert sich unsere Totengärten. — Ablieferung von Leichen. — Nr. 5: Städtische Unarten auf dem Dorffriedhof. Angehörige im Bestattungsrecht. Verwendungsverbote für Metalle bei der Herstellung von Kunstguz.

Kriegsgräberfürsorge Nr. 3: Heldengedenktag 1942. Heiliger Frühling Mitteilung über Kranzniederlegungen und Lichtbildaufnahmen. — Nr. 4: Heldenchrung. Bericht über eine Reise in das Ostland. — Nr. 5—6: Der Toten Totenruhm. Der erste Heldengedenktag in Afrika. Männer des Spadens im Fronteinsatz. Ein Heldenfriedhof an der Kanalküste.

FRA TIDSSKRIFTERNE

Danmark Nr. 10: Nogle gamle Mindesmærker paa Romø. NB. En Artikel om dette Emne ligger færdig til Anvendelse i »V. K.«.

Gartner-Tidende Nr. 18: Nye Kirkegaardsledere.

Landsbygraveren Nr. 3: Burde vi have en anden Form for Ansættelse? Regulativet m. m. — Nr. 4: Vort Arbejde. Lidt om Kirkepyntning m. m.

Præsteforeningens Blad Nr. 10: Moderne Kirkearkitektur. — Nr. 15: Kirkearkitektur. —

Stenhuggertidende Nr. 6: Sidste nye Kirkegaardssvindel.

Ignis Nr. 3: Kyrkan och eldbegängelsen. Transportable incineratorer och fältbål för eldbeg. under krig. Hygien och eldbegängelse. Om urngravarnas kommunalekonomiska betydelse m. m. — Nr. 4: Ett ords betydelse (Urnlund). Kring 1941 års eldbeg. En Urnehave i Graasten i Sønderjylland. Invigningen af Meissen-Klockorna i Königsbergs krematorium i Februar 1942. Eldbeg. i Böhmen-Mähren 1941. — Nr. 5: 60-aars Jubilæumsnummer. Tio år som ordförande i sv. eldbeg. för. — Eldbeg. udvikling i Sverige 1932—42. Krematorieteknikens utveckling i Sverige under 60 år.

Viola Nr. 12: De finska hjältagravar. Nr. 13: Finlands hjältagravar.

Trädgårdsodlaren Nr. 2: Hjältagravsområdet på Sandudd (Helsingfors) för trångt. — Nr. 3: En urneträdgård i Sønderjylland.

Der Friedhof Nr. 2: Die ewige Wache. Wiederausgrabung von Leichen zum Zwecke der Umbettung oder Beförderung. Der Münchener Waldfriedhof, ein Beispiel künstlicher Grabgestaltung. — Nr. 3: Die religiösen und geistigen Grundlagen des japanischen Staates. Die Stadt Tuttingen in Württemberg plant einen neuen Friedhof. Invalidenfriedhof — das letzte Biwak. Auf einem Sowjet-Friedhof. Ruhestätte für

BOGANMELDELSER

Lustgården, Aargang 22. 1941. — Aarsskrift for „Föreningen för Dendrologi och Parkvård“. 8° 156 S., Stockholm 1942.

Ja, Svenskerne kan. — Atter i Aar er det smukke og lærerige Hefte »Lustgården« paa 160 Sider udkommet. Man bliver virkelig lidt misundelig, naar man ser et saa fint udført Aarsskrift. Direktør J. E. Thorsell beskriver nogle morsomme Træer i Adelsnäs Arboret. Professor Carl G. Dahl udvikler sit Syn paa Barkafskalning hos forskellige Træer og Buske og mener, at de strenge Vintre bevirker en kraftigere Afskalning end sædvanlig. I en anden Artikel advarer Professoren mod at plante *Populus angulata* var. *cordata* f. *robusta*, da den breder sig umaadelig ved Rodskud og nemt bliver en Plage. Direktør Holger Jensen redegør i en yderst interessant Artikel om »Knopmutationer« ved Hjælp af Colchicininjektioner. Fil. d.r. Johnsen omtaler Stiklingeformering ved Hjælp af Vækststoffer, saaledes at man kan faa de omtalte Træer rodægte. Denne Metode vil, navnlig i en Krigssituation, hvor Indførsel er vanskelig, have stor Betydning. Professor C. Schoffsberg fra Göteborg bot. Have giver en fortrinlig Skildring af de Træer og Buske, som i de strenge Vintre er døde eller meget ilde tilredt af Frost. I de fleste Tilfælde er det de samme Erfaringer, vi har gjort her i Landet, selv om der dog er en Del, navnlig Buske, der har klaret sig bedre i Danmark.

Redaktøren, Trädgårdsarkitekt Sven A. Hermeslin, tilraader en radikal Nedsavning af gamle Kanadelaberlinde i de historiske Barok- og Renaissanceanlæg, hvor der er Fare for, at Træerne inden længe ikke har Kræfter nok til at bæde de lange tunge Grene. Men Forf. er samtidig klar over, at den Embedsmand, der paatager sig en saadan Opgave, vil blive udskreget som Vandal. Ak! —

Til Slut findes en dejlig Litteraturfortegnelse over alle de i 1939 og 40 udkomne Værker, som angaar Dendrologi og Parkvæsen. Blot for denne Forteg-

nelses Skyld bør dette smukke Aarskrift ejes. Billederne er i Aar af meget høj Kvalitet. Dette Aarskrift burde læses af alle interesserede Kirkegaardsledere, Parkfolk og Dendrologer og burde anspore os til at forsøge et aarligt Hefte af samme fine Kvalitet.

E. Qwist.

Svenska eldbegängelseföreningens Skriftserier Nr. 8 **Om Urnlundar och deras nationalekonomiska Betydelse.** 80 36 S., Stockholm 1942. (Lundgren, Ringsjö og Höckert). —

Dette lille Hæfte paa 36 Sider til en Pris af 50 Øre er vel værd at læse. Ganske vist er Stoffet ret ensidigt, men Hæftet indeholder saa mange Oplysninger og peger paa saa mange Forhold, at man kan se bort fra Agitationsojemedet. Om Hæftet helt modsvarer sin krævende Titel er tvivlsomt, idet de heri belyste Forhold kun drejer sig om Byforhold, og næsten alle sammenlignende Tal er opstillet paa Grundlag af en Brændingsprocent paa 100. Forfatterne er da ogsaa klar over, at denne høje Brændingsprocent er uopnaelig, og deres Sammenligninger konkluderer i Ønsket om, at Ligbrændingen blot maa blive ligestillet med almindelig Begravelse. Foruden Opstillinger, der viser Jordbesparelserne (om Ligbrænding blev obligatorisk), belyses Forhold vedrørende Gravkastningspriser, Urner, Indretning af Urnemure, Anlæg af Urneafdelinger o. m. a., og fuldkomment rigtigt peger Forfatterne paa, at ved Anlæg af Urneafdelinger kan Samlingen af alle disse Smaagrave til en Helhed kun gennemføres ved Hjælp af ret strenge Servitutter. I Slutningen findes et Par Eksempler paa Mønsterafdelinger for Urnegrave. Om Udformningen af disse er mønstergyldig kan diskuteres, men hævet over enhver Diskussion er det, at man har faaet fat i det centrale ved Udformningen af denne Afdelingstype, nemlig Urnegravens Adskillelse fra de almindelige Grave med den samlende Ramme om Afdelingerne og de enkelte Graves Monumenter og Beplantning under saa strenge Servitutter, at Helheden ikke slaas i Stykker. Det kan dog undre, at man, naar der saaledes prøves paa at opstille Retningslinier for Indretning af Mønsterurnelunde, stadig fastholder de gængse Gravstedsformer; Fordelen ved Projektering af Urnebegravelser er dog den, at Udformeren er ganske anderledes frit stillet end ved Udformningen af almindelige Begravelsespladser.

Sven Hansen.

Dansk Ligbrændingsforening. Beretning for Aaret 1941. 80 142 S., Kbhvn. 1942.

Foreningen har i Aarets Løb haft en Fremgang paa 8330 Medlemmer, hvorefter det samlede Med-

lemsantal udgør ca. 122,500. Brændingsprocenten har for København været 36,1 og for hele Landet 12,6. Der er ingen nye Krematorier bygget i 1941, men i Silkeborg og Vejle er der i nyopførte Kapeller projekteret Plads til Krematorieovne. Driftsregnskabet balancerer med ca. 1,3 Millioner.

Beretningen indeholder interessante Uddrag fra den Kommissionsbetænkning vedrørende Københavns Begravelsesvæsens Forhold, som Magistraten har foranlediget udarbejdet, og som bl. a. oplyser, at alle større Kirkegaarde drives med et betydeligt Under-skud, som dækkes af de paagældende Kommuner, saaledes Aarhus med ca. 21,000, Esbjerg med ca. 46,000, Gentofte med ca. 115,000, Odense med ca. 70,000 og Randers med ca. 43,000 Kroner, og dog er disse Tal kun smaa imod, hvad der ofres paa Kirkegaarde i vore Broderlande, saaledes yder Oslo Kommune ca. ½ Million og Stockholm ca. 1 Million til Drift af deres Kirkegaarde. Dette bør vore Menighedsraad lægge Mærke til!

Foruden Hovedberetningen indeholder Aarskriftet separate Beretninger fra de 18 Landsafdelinger, flere ledsaget af Billeder; her skal særlig henvises til Svendborg Amts Afdeling, der beskriver et nyt Askebehandlingsapparat. I det hele taget indeholder Beretningen som Helhed meget læseværdigt Stof for enhver i Kirkegaardsforhold interesseret, uanset Vedkommendes Indstilling overfor Ligbrænding. Særlig værdifuld er Mag. art. Leo Buschardts femte og sidste Afsnit af hans Afhandling om primitive Natursfolks Begravelsesformer, almene Betragtninger og Undersøgelser af det i de tidligere Beretninger fremførte Materiale.

Hans Rønø.

Skogskyrkogården och heliga korsets kapell i Stockholm. 80 52 S. plus 1 Plan; Stockholm 1942. Kr. 2,00.

Det er i vore Dage Skik, at man udsender en trykt Beretning, naar et større offentligt Byggeri er færdiggjort, — nærværende Skrift er en saadan Redegørelse for Tilblivelse af et af Nordens interessanteste Bygninger med tilhørende Omraader. Den er udfærdiget af Stockholm stads kyrkogårdsnåmn, hvis Leder er Direktør Karlsson. Den lille Bog rummer Billede af Skaberen, den alt for tidligt afdøde Professor Asplund, og en Plan; desuden 29 andre Gengivelser og beretter Kirkegaardens Historie fra de første Forhandlinger i 1885 til Indvielsen i 1940 — redegør for de kunstneriske Forhold og nævner sluttelig, at de samlede Omkostninger for Kirkegaard og Kapeller indtil 1940 udgør næsten 10 Millioner Kroner. Desuden redegøres der for de mangfoldige Tidsskriftartikler, som Kapeller og Kirkegaard allerede har affødt, — desværre er »V. K.«s Artikel ikke angivet af den simple Grund, at den

paa Grund af vor ringe Plads har maattet udskydes Gang paa Gang og neppe kan komme i »Vore Kirkegaarde« for tidligst til Nytaar. — Det anbefales interesserede at læse dette Skrift, — og derefter gøre alt muligt for at faa Lejlighed til at studere Forholdene i Virkeligheden. Et (eller helst flere Besøg) er altid udbyttebringende og megen Umage værd.

Læplantningsbogen. 4de udvidede Udg. af Det danske Hedeselskab, Viborg 1942; 80, 94 S., ved Konsulent Chr. P. Andersen.

Dette Skrift er uhyre nyttigt for Kirkegaardsfolk, der ikke er hjemme i andet vedr. Læplantning end det, der angaar deres egen Egn, og som har Opgaver ogsaa i andre Egne. Ikke mindst nu, hvor Plantningsagen efter de tørre Somre og de blæsende Foraar har faaet forøget Aktualitet, giver den mangfoldige gode Raad.

RESOLUTIONER m. m.

(Fortsat fra Side 20).

19. Januar 1938. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Fyens Stift) ang. **Lovbestemmelsen om, at Betaling, som erlægges for Erhvervelse af Gravsteder for flere end een Fredningsperiode, skal oplægges blandt Kirkens Midler m. m.**

I en med Hr. Stiftamtmanden og Deres Højærværdigheds Erklæring af 16. November 1937 hertil indsendt Sag har Provstiudvalget for Vinding og Gudme Herreder udbedt sig en Udtalelse fra Ministeriet angaaende en mellem Provstiudvalget og Frørup Sogns

Menighedsraad opstaaet Meningsforskel om Forstaaelsen af § 14 i den hoslagt tilbagefølgende Vedtægt for Frørup Kirkegaard vedrørende Oplægning blandt Kirkens Midler under Stiftsmidlerne i Henhold til Lov af 29. Marts 1924 om Ændring i Lov om Vedligeholdelse af Kirker og Kirkegaarde m. v. af 30. Juni 1922 § 25, Stk. 6, af Betaling, der erlægges for Erhvervelse af Gravsteder paa Kirkegaarden for flere end een Fredningsperiode.

Det fremgaar af Sagen, at det er Provstiudvalgets Opfattelse, at alle Midler, der indkommer for Erhvervelse af Gravsteder paa Kirkegaarden udover den første Fredningsperiode, i Henhold til de for nævnte Bestemmelser skal oplægges og inddrages blandt Stiftsmidlerne, medens Menighedsraadet i sin i Sagen afgivne Erklæring har udtalt som sin Opfattelse, at Betaling, der ydes for Fornylse af Gravsteder for kun een Fredningsperiode indgaar i Kirkens Kasse, hvorfor Raadet, som det fremgaar af Sagen, paa en Sparekassebog med Frørup Sogns Andelskasse har indsat Beløb af den heromhandlede Art, saaledes at disse Summer kan anvendes af Menighedsraadet til at aflaste Kirkens aarlige Budget og den kirkelige Ligning i Sognet.

I Anledning heraf skal man tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at det fremtidig maa paases, at de Beløb for Salg af Gravsteder, som i Henhold til Lov af 30. Juni 1922 § 25, Stk. 4—5—6 skal oplægges blandt Kirkens Midler, holdes ude fra de øvrige Beløb, der indkommer ved Salg af Gravsteder, og indbetales til Stiftsmidlerne.

(Fortsættes)

Foreningen for Kirkegaardskultur.

Regnskab for Aaret 1. April 1941 til 31. Marts 1942

Indtægter:		Udgifter:	
Kassebeholdning pr. 1. April 1941 ..	28 37	Administration	1677 48
Kontingenter	2784 98	»Vore Kirkegaarde«	1875 53
Tilskud:		Afdrag og Renter af Laan	643 75
Kirkeministeriet	900 00	Foredrag, Møder, Generalforsamling og Rejser	376 10
Roskilde Sparekasse	25 00	Blomster, Kranse m. v.	73 50
Den danske Præsteforening	50 00	Lysbilleder	10 20
Landbrugslotteriet	500 00	Kassebeholdning pr. 31. Marts 1942	232 18
Protokolsalg	809 10		
Salg af Smaaskrifter (nye Oplag) ..	÷220 69		
Renter	11 98		
	<hr/> Kr. 4888 74		<hr/> Kr. 4888 74

Roskilde, den 1. April 1942.

Hans Rønø,
Kasserer.

Regnskabet er gennemgaaet og fundet i Overensstemmelse med de forelagte Bilag.

København, den 13. April 1942.

Gentofte, den 25. April 1942.

Folmer Nielsen,

P. F. Jensen,